

## پیشگفتار

کتاب حاضر تألیفی آموزشی درباره اصطلاحات و تعبیرات زبان روسی است که برای استفاده دانشجویان ایرانی نگاشته شده است. این کتاب به ویژه برای آن دسته از دانشجویان ایرانی که به فراگیری زبان روسی در خارج از روسیه مشغول هستند، سودمند است.

همان‌طور که پیداست امروزه یکی از اصول مهم در امر آموزش اصل ارتباط است که لازمه آن تسلط عملی و کاربردی به زبان به عنوان ابزار ارتباطی است. اکثر مردم در روند ارتباطی، به نحو فعالانه‌ای از اصطلاحات و تعبیرات در گفتار خود بهره می‌جویند. آگاهی نداشتن از اصطلاحات و تعبیرات در زبان روسی منجر به ایجاد خلل در جریان برقراری ارتباط می‌شود. از این رو، دانستن اصطلاحات و تعبیرات جهت برقراری ارتباط کامل امری ضروری به نظر می‌آید. به عبارت دیگر اصطلاحات و تعبیرات بخش ضروری از مجموعه حداقل‌های لغوی و فرهنگی زبان روسی به شمار می‌رود که زبان‌آموزان خارجی به منظور ایجاد ارتباطی متعادل باید آن را فراگیرند.

علاوه بر موارد فوق ضرورت فراگیری اصطلاحات و تعبیرات زبان روسی در شرایط خارج از محیط زبانی و فرهنگی گویشوران آن این گونه توجیه می‌شود که اصطلاحات و تعبیرات ضمن این که به عنوان منبع غنی اطلاعات کشورشناسی و فرهنگ‌شناسی محسوب می‌گردند، نه تنها نیازهای زبان‌شناختی دانشجویان ایرانی را تأمین می‌کند، بلکه عامل انگیزش قدرتمندی در تمامی مراحل فرآیند آموزش به شمار می‌روند.

اهمیت و ضرورت نگاشتن چنین اثری در این است که این کتاب اولین تجربه در گردآوری و تنظیم مطالب درسی در زمینه اصطلاحات و تعبیرات به شمار می‌رود که برای مخاطبان خاص یعنی زبان‌آموزان ایرانی به صورت کتاب تدوین گردیده است. به همین دلیل مؤلف کتاب در تمرینهای مربوط به نهادینه کردن مطالب آموزشی گفته شده، توجه ویژه‌ای را معطوف به مقایسه تطبیقی اصطلاحات و تعبیرات زبان روسی با اصطلاحات و تعبیرات زبان فارسی نموده است. دیگر ویژگی کتاب این است که در آن به گفتار کنونی، زنده و طبیعی مردم روسیه توجه شده است.

ضمن تقدیر از معدود کتابهای کمک درسی که به قلم اساتید و کارشناسان ایرانی زبان روسی به رشته تحریر درآمده است، باید اذعان نمود که سبک غالب این کتابها با گفتار رایج و واقعی مردم روسیه بسیار فاصله دارد. هدف اصلی این کتاب جبران این کمبود در حد امکان و نیز آشنا نمودن دانشجویان ایرانی با پرکاربردترین اصطلاحات و تعبیرات زبان روسی و آموزش آنان در به کارگیری عملی این اصطلاحات و تعبیرات در گفتار است.

قضاوت این نکته که مؤلف تا چه حد در رسیدن به هدف مذکور موفق بوده است با شما خوانندگان است که به فراگیری زبان روسی اشتغال دارید. در همین راستا تنها باید این نکته را اضافه کرد که مطالب کتاب حاضر به نحو موفقیت‌آمیزی در کلاسهای درس اصطلاحات و تعبیرات روسی با دانشجویان دوره کارشناسی زبان روسی دانشگاه تهران مورد استفاده قرار گرفته است.

کتاب حاضر از دو بخش تشکیل شده است. بخش اول شامل ۱۲ درس است که از بین این دروس، درسهای ۶ و ۱۲ تکراری و خلاصه درسهای قبلی هستند. بخش دوم کتاب، مشتمل بر ۱۳ درس است که از آن بین، دروس ۱۸ و ۲۵ تکراری و خلاصه درسهای قبلی هستند. درس ۱ از بخش اول کتاب و نیز دروس ۱۳ و ۱۴ از بخش دوم کتاب شامل مباحث تئوری اصطلاحات و تعبیرات است. در بقیه دروس، مفهوم و کاربرد عملی اصطلاحات و تعبیرات مختلف مورد مطالعه و بررسی

قرار می‌گیرند. تمامی دروس حاوی تمرینهایی جهت نهادینه کردن و درک مطلب آموزش داده شده است. عبارتهای اصطلاحی به صورت متون مکالمه‌ای و به شکل گفتگوی افراد ارائه شده‌اند. فراوانی مکالمات در متون به این علت است که با مکالمه و از طریق گفتگو است که موقعیت ارتباطی که در آن اغلب از انواع اصطلاحات و تعبیرات استفاده می‌شود، قابل درک خواهند بود.

تمامی متون به غیر از بخش تئوری و درس مربوط به اصطلاحات نحوی توسط مؤلف کتاب نگاشته شده است. مؤلف در برخی از این دروس از حقایق زندگی ایرانی و یا روسی بهره جسته است. در پایان هر درس هم توضیحات معنایی اصطلاحات و تعبیرات ارائه شده است که بر اساس فرهنگهای اصطلاحات و تعبیرات زیر نوشته شده‌اند:

اصطلاحات و تعبیرات روسی، کوختف، د.ا. رازنتال، مسکو، ۱۹۸۶.  
اصطلاحات و تعبیرات زبان روسی به تصحیح آ.ای. مالانکف، مسکو، ۱۹۸۶.  
اصطلاحات و تعبیرات روسی: فرهنگ اصطلاحات روسی و کتاب راهنما، ر.ای. یارانتسف، مسکو، ۲۰۰۱.

و اما سئوالی که مطرح است این است که کدام تفسیر از اصطلاح و یا مثال ادبی مد نظر قرار گرفته است؟ به نظر مؤلف آن تفسیر و توضیحی که به شرایط کلاس درس ایرانی به صورت کامل تری جوابگو بوده است، ارجح بوده‌اند. کتاب حاضر برای دانشجویان مرحله متوسط که مقوله‌های دستوری زبان را به طور کامل گذرانده‌اند، تدوین شده است. بنابراین توضیح دستوری - نحوی که در پایان هر یک از اصطلاحات کتاب آورده شده است، به ذکر نقش نحوی اصطلاحات و تعبیرات، کاربرد هر یک از اشکال دستوری و پرکاربردترین ترکیبات واژگانی آن اصطلاح اکتفا شده است.

در این کتاب درسی ۲۳۴ اصطلاح که در زبان محاوره‌ای روسی از کاربرد بیشتری برخوردار بوده‌اند، ارائه شده است. مؤلف کتاب برای انتخاب اصطلاحات و تعبیرات به دو اصل کاربرد داشتن این اصطلاحات و تعبیرات در زبان روسی و قابل

فهم بودن آنها برای دانشجویان و زبان آموزان ایرانی توجه داشته است. دلیل نبودن علائم و نشانه‌های سبکی آن است که عبارتهای اصطلاحی گنجانده شده در کتاب محاوره‌ای هستند؛ یعنی در گفتار محاوره‌ای روسی به کار می‌روند.

نویسنده نهایت قدردانی و تشکر خود را از خانم آلا واسیلیونا ولیچکو، دانشیار گروه «زبان روسی برای خارجی زبانان» دانشگاه دولتی مسکو (لاماناسف)، به خاطر مطالعه پیش‌نویس این کتاب و ارائه نکات مفید در بهبود این اثر آموزشی ابراز می‌دارد. همچنین از خانم اعظم‌السادات پورموسوی و آقای ویگن حسن‌زاده که یکسان‌سازی رسم‌الخط مطالب و امور کامپیوتری را عهده‌دار بوده‌اند، سپاسگزارم. در پیوست مجموعه اصطلاحات و تعبیرات به صورت یک فرهنگ لغت کوچک دوزبانه ارائه شده است.

هر گونه انتقاد و یا پیشنهاد در مورد کتاب موجب امتنان مؤلف خواهد بود.